

VÝPRAVY K RYBNÍKŮM A ZA RYBÁŘI

květen

Městská slavnost *Vodňanské rybářské dny* každoročně vítá vědce, absolventy škol, pravidelné návštěvníky a přátele města bohatým odborným, ale i společenským a kulturním programem či rybím trhem. Pro veřejnost jsou otevřeny objekty a pracoviště Střední rybářské školy (SRŠ) a Fakulty rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity (FROV JU).

květen – září

V městském muzeu (bývalé synagoze) je otevřena výstava *Rybářská tradice ve Vodňanech* s promítáním krátkého filmu „Jak se rybníky loví“.

květen – září

Autokemp Pražák, především svou polohou u Záhorského rybníka a nedaleko řeky Blanice, nabízí možnost přírodního koupání a sportovního rybolovu na řece Blanici.

červenec – srpen

Roku 2013 bylo v půdních prostorách historické budovy Střední rybářské školy otevřeno *Školní rybářské muzeum*. Expozici včetně početných akvárií, původních školních pomůcek, rybářského nářadí a přírodních preparátů si mohou objednané skupiny prohlédnout i v průběhu školního roku.

celoročně

V okolí Vodňan je vyznačena *Rybářská cyklotrasa* číslo 1221 (20 km), příměstská cyklotrasa *Městský rybářský okruh* (3 km), cykloturistická trasa *Okolo Vodňan* (11 km) a *Vodňanská naučná stezka* (4 km). Informační tabule seznamují s přírodními zajímavostmi, s rybníční soustavou regionu a historií mlynářství.

V roce 2013 Fakulta rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity otevřela zrekonstruované a nové objekty svého sídla, výzkumných pracovišť a laboratoří. Prohlídku objektů provází naučná stezka *Voda je věda*, doplněná pěti uměleckými soškami, které byly inspirovány tématy současného výzkumu.

Mezinárodní environmentální vzdělávací, poradenské a informační středisko ochrany vod (MEVPIS) působí v rekonstruovaném mlýně Na Valše. V jeho blízkosti bylo vybudováno interaktivní dětské hřiště *Cesta úhoře*. Upravený park využije pro odpočinek celá rodina.

Na počátku listopadu pravidelně vrcholí výlov největšího vodňanského rybníka Dřemliny pasováním rybářským právem nových členů cechu rybářského (**viz foto**). Slavnost doprovází ojedinělá tradice, která je po staletí dodnes dodržována. Jedná se nyní o již symbolickou výměnu koláčů od „majitelů zaplavovaných pozemků“ za ryby od „městských konšelů“.

Jménem

práva rybářského, cechu velmi váženého, jmenujem Vás dnešním dnem pasovaným rybářem.

Štíky, candáti a kapři jsou teď Vaši rodní bratři, vodník Čochtan v tu ránu vzal Vás pod svou ochranu.

Tento den v paměti mějte, Petra s námi uctívejte, neboť on je s Krčínem naším velkým patronem!

Dáno ve vodňanských vodách na věky věkův!

Z HISTORIE vodňanských rybníků

Vodňanské rybníky dávaly vysoké výnosy. V polovině 16. století to bylo až 100 kg ryb na hektar. Dokladem vysoké hospodářské úrovně vodňanského rybníčního hospodaření jsou dvě dochované městské účetní knihy – tzv. rybní registra z let 1542 až 1615, které detailně zachycují množství nasazovaných, lovených i prodaných ryb. V této historické době byl hlavní rybou kapr, odchovávaný po dobu pěti až šesti let do tržní velikosti 1,5 až 2 kg. Vodňanské ryby měly velmi dobrou pověst. Prodávaly se nejen ve městě samém a v jeho okolí, ale dodávaly se také na trhy do Pasova, Lince, Salcburku, dokonce i na papežský dvůr.

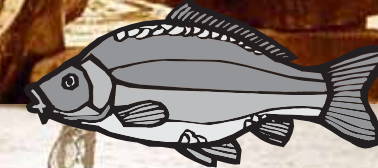
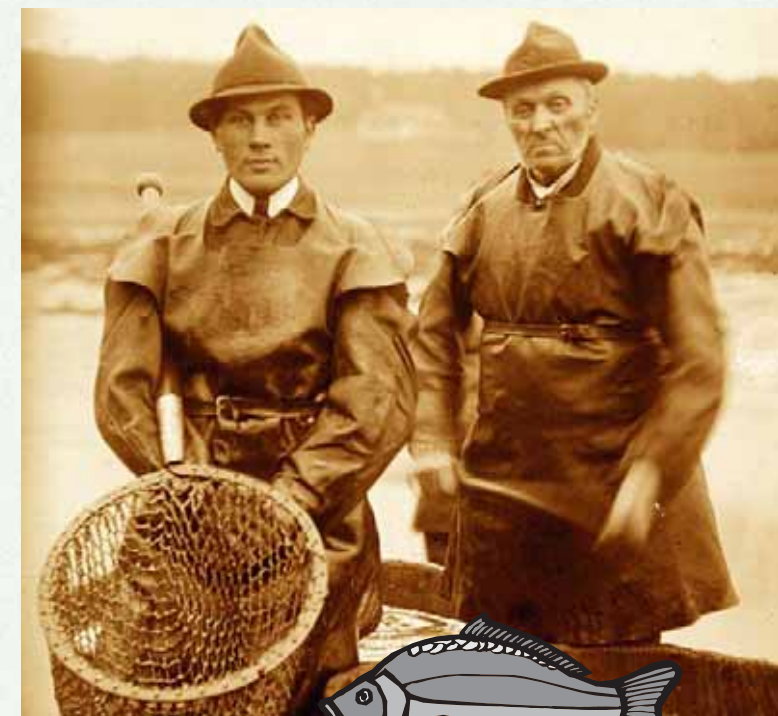
Stejně vyhlášený býval i plůdek a násada kapra, o němž byl zájem na mnoha jihočeských rybníčních hospodářstvích. Každý rok na jaře tisíce kusů plůdku a násady opouštěly vodňanské rybníky a na druhé straně plnily městskou pokladnu. Vypuknutím třicetileté války se vrcholné období celého českého, tedy i vodňanského rybního hospodářství uzavírá a postupující 17. století přináší rozvinutému chovu ryb hluboký útlum. Lepší výnosnost se hledala v přeměně někdejších rybníků v louky a pole. Až koncem 19. století nastává pomalá cesta k návratu. Městské rybníky se opět začínají nahánět vodou a nasazovat rybami. Vodňanské rybářství se pozvolna vrací zpět k životu.

Vydalo Městské muzeum a galerie Vodňany v roce 2015.
Autor použité literatury R. Berka. Fotografie K. Burda, P. Hrdina a archiv.
Technická realizace PTS spol. s r. o. Vodňany.
INFOCENTRUM Vodňany, telefon 383 384 934, www.infocentrumvodnany.cz

PUTOVÁNÍ ZA VODŇANSKÝMI RYBNÍKY (rybářství na Vodňansku)

Rybníky a ryby jsou s městem spojeny už více než půl tisíciletí. Zlatým věkem vodňanského rybníčního hospodářství byla druhá polovina 15. a celé 16. století. Město v této době obhospodařovalo až 30 rybníků o celkové ploše přes 250 hektarů a chov ryb patřil k nejvýnosnějším zdrojům příjmů města.

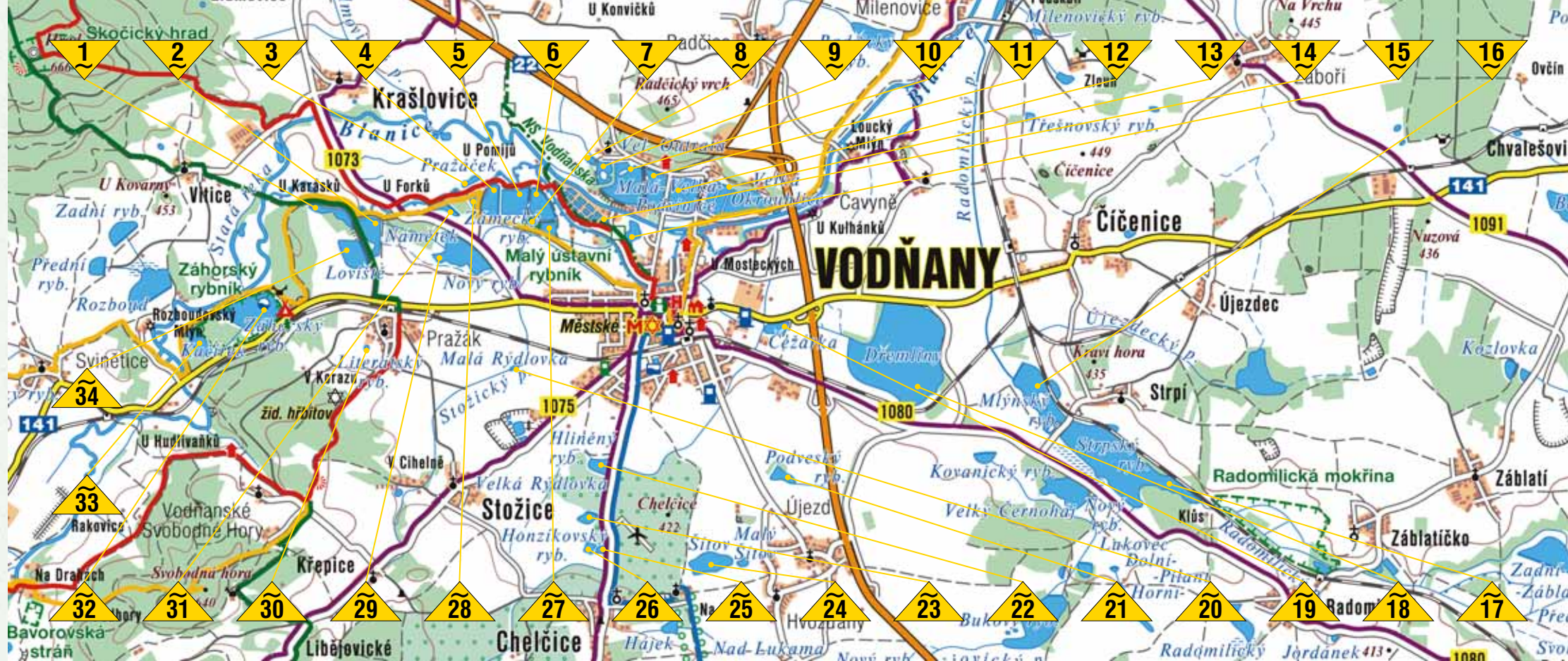
SOUČASNOST vodňanských rybníků

V současnosti městské hospodářství ve Vodňanech obhospodaruje 18 rybníků o celkové ploše 205 hektarů. Roční produkce tržních ryb se pohybuje kolem 130 tun a tvoří ji především kapr. Do rybníků se každý rok nasazuje kolem 1 miliónu kusů jeho váčkového plůdku, 120 tisíc kusů jednoletého plůdku a 90 tisíc kusů dvouleté a tříleté násady. Pro trh se odchovává tříletý kapr o průměrné hmotnosti 2kg, pro samotný vodňanský vánoční trh pak čtyřletý kapr vážící 2,5 až 5kg. Vedle kapra jako hlavní chovné ryby se v rybnících produkuje exportně ceněný lín, amur, v menším objemu i sumec a štika. Výrazné postavení ve spektru hospodářsky cenných ryb zaujímají tzv. býložravé ryby – amur a tolstolobik, odchovávané v rybníční polykultuře společně s kaprem. Produkce městského hospodářství činí kolem 700kg přírůstku ryb z hektaru rybníků. Od roku 1920 působí ve Vodňanech proslavená Střední rybářská škola, rozšířená v roce 1996 o Vyšší odbornou školu vodního hospodářství a ekologie, a od roku 1953 také Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický. Posledně jmenovaný je od roku 2010 součástí Fakulty rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity.

NÁZVY vodňanských RYBNÍKŮ

V názvech rybníků často nalézáme jména měšťanů, jejich zakladatelů a majitelů. Jméno rybníku může také vystihovat charakter a polohu pozemku, na kterém byl vybudován. Jedná se o zajímavost jazykovou i obsahovou. Rybník **Dřemliny** byl nazván podle stejnojmenného východního vodňanského předměstí. **Okrouhlice** nebo také Pod Vokrouhlicí, dnes vrchem Kulatým. **Outrata**, dříve Pod šibenicí i Podšibeniční, pod návrším, na němž se nacházelo popraviště. **Podvinice**, dříve Pod

cihelnou i Podcihelní, pod jižním svahem vinic. Rybník **Záhorský** se nalézá za Svobodnými horami. Rybník **Nový** získal svůj název jako poslední vybudovaný, tedy nový, ve vodňanské rybníční soustavě na přelomu 15. a 16. století. Zrušený rybník **Pastuška** (dnes parkoviště u Kulturního domu) býval obklopen pastušími chalupami. **Škorna** i Škornička, dnes přírodní koupaliště, nese jméno svého zakladatele Jana Škorny. Stejně jako rybník **Příbramovský** podle měšťana Ezechiele Příbrama. **Čežárka** se jmenuje podle příslušníků vodňanské rodiny Čazarů. **Literátské rybníky**, dnes pouze „dolní“ Literátský, si zakoupilo v polovině 16. století vodňanské literátské bratrstvo. Především menší rybníky v držení měšťanů si neudržely svá stálá jména, která se měnila podle majitelů. Pojmenování podle zakladatele však mohlo přetrvat až do současnosti. Za vybudováním **Malého Ústavního** a **Velkého Ústavního** rybníka v 60. letech 20. století stojí Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický (VÚRH).

rybníky najdete na mapce pomocí těchto ukazatelů

1. Příbramovský
2. Námětek
3. Pražáček
4. Zámecký
5. Velký Ústavní
6. Dolní
7. Malý Ústavní
8. Vojtíšek
9. Malá Outrata
10. Velká Outrata
11. Malá Podvinice
12. Velká Podvinice
13. Okrouhlice, Genetické rybářské centrum
14. Experimentální rybochovné pracoviště FROV JU
15. Jordánský – školní pokusnictví
16. Mlýnský
17. Strpský
18. Dřemliny

19. Čežárka
20. Malá Rýdlovka
21. Podveský
22. Hliněný
23. Velká Rýdlovka
24. Šítovský
25. Honzíkuvský
26. Polan *)
27. Doktorovský (Jordánský)
28. Hluboký
29. Nový
30. Literátský
31. Kohoutovský
32. Záhorský
33. Kačírek
34. Loviště

*) *Koncem 20. století vystavěný rybník Polan dle tradice skrývá ve svém názvu jméno svého zakladatele, přesněji řečeno, jméno majitele stavební firmy.*